

Այս պապերնեբուն գիւտին նկատմամբ չմոռնանք յիշատակել նաև Պ. Գարրիէ-
րի գրած նամակը առ Վ. Հ. Ալիշան: Նշանաւոր ուսուցիչը կը հաղորդէ թէ
տեսած է պապերի թերթ մը Եգիպտոսէն եկած, որոյ երկու կողմն ալ նախկին
նշանագրերով գործածած՝ 27 տող կայ: Կը հաստատէ թէ այս պապերը 2 կամ 3
դարուն է. նշանագրերը թէպէտ հայերէն են՝ բայց բառերը ոչ, այլ յունարէն
կը կարծուին. Գարրիէր կ'աշխատէ այժմ՝ լուծելու զայս, որոյ կը մաղթեմք լի
ուրիշ յաջողութիւն:

ՄԵԾԱՆՈՐԵՆ ԳԱՆՃԱՆԵԱԼՔ

1891 ՍՄԻՆ

Ն. 2 տխուր բան է ամէն տարի մարդկութեան մեծ և հնացած
ծառին թօթափած տերեւներն համբել մի առ մի, զորս կամ բնական
ձախորդութեանց և ցաւոց փոթորիկը և կամ՝ երբեմն նաև կրից մրրիկը
թօթափեց:

Անցեալ ամի ալ տխուր յիշատակաց նկատմամբ իւր նախընթաց եղբայր-
ներէնվար չմնաց. ո՛րչափ և ինչպիսի՜ վախճանեալք. քանի՜ պարապ մարդկայի-
րնկերութեան մէջ: Ուրեմն մարդկութեան զերեզմանոցին մէջ շրջան մ'ը-
նենք, և Վլայրիկեան մը կանգ առնունք ամենէն աւելի նշանաւորաց առջև. այս
մարդիկները նոյն իսկ իրենց զամբանէն մեզի մեծ խրատ մը կրնան տալ:

Էւ ահա տարին կը բացուի և կը հնձէ իսկոյն գործունեայ, փանաւր և քաղ-
ցրաբարոյ անձնաւորութիւն մը. այսինքն զԱնտոն Սյորբանի. որ Յունուարի մէջ
մեռաւ հանդարտութեամբ և խաղաղութեամբ առանց վշտաց և ցաւոց, ինչպէս
որ ապրեցաւ: Լաւ հայրենասէր, զիտնական քահանայ մ'էր. 1854ին ծնած էր
'ի Լէքքո, իւր առաջին հասակէն՝ ինքզինքը երկրաբանական ուսմանց տուաւ.
1856ին հրատարակեց Երկրաբանական և հնաբանական քննաթիւնը՝ 'ի վերայ
Լուկաստիոյ. ուր երկարօրէն կը խօսի զաած բրածոյից վրայ. 57ին ալ Լու-
կաստեան հնէաբանութիւն հրատարակեց: 60ին 'ի Գուրին, 61ին 'ի Բաւիա,
62ին Միլանո բարձրագոյն վարժարանին և 67ին Ֆրիւնցէի ուսմանց ճեմա-
րանին մէջ բնական պատմութիւն կ'ուսուցանէր. այս վերջին քաղաքին մէջ հը-
րատարակեց վարդապետական նպատակաւ՝ Երանջոթիւնք երկրաբանական ըն-
թացից վերնագրով եռահատոր աշխատասիրութիւնն. դասախօսութեանց զբաղե-
լով հանգերձ՝ չմոռցաւ իւր առանձին մասնագիտական ուսումնասիրութիւնքն, և
այս աշխատութեանց արդասիք եղան իւր գլուխ գործոցը՝ Գեղեցիկ երկիրն:

(Il bel paese). և Սատուցեալ իրով յոտս Ալպեանց, որ այլևայլ ուսումնական վիճաբանութեանց և անհամաձայնութեանց առիթ տուաւ։ Սակայն յիշեց հոչակաւոր խառնացին՝ որ ինքն սոսկ գիտնական մը չէր։ Ուստի ջանաց զգիտութիւն և զկրօնս միացնել, այս նպատակաւ հրատարակեց Գրական գիտութիւնք և վարդապետութիւն, և Մովսիսական աշխարհածոճութիւն, որոյ պիտի յաջորդէր Թերի Թողուցած վէցօրէքը (Exameron). Այս խառնացի նշանաւոր մատենագրին սեպական յատկութիւնքն եղան միացնել զկրօնս ընդ սիրոյ հայրենեաց, զարուեստ ընդ գիտութեան, զգիտութիւն ընդ պերճախօսութեան և ընդ բանաստեղծութեան։

Գեորգ Պենքրոֆ. — Թունուար 17ին Պատմութեան ուսումը կորսնցուց 'ի Ուոլինկլըն իւր ամենէն նշանաւոր ներկայացուցչաց մին. Պէնքրոֆը զարուս սկիզբը ծնեւ էր 'ի Ուորչեսդլը. ուսմունքն 'ի Գերմանիա աւարտելէն և Եւրոպիոյ մեծ մասը այցելելէն 'ի հայրենիս դառնալով՝ քիչ մը ատեն յունարէն լեզուի դասեր աւանդելէն վերջը՝ իրեն անուան անմահ յիշատակ կանգնող աշխատութեան ինքզինքն բոլորովին նուիրեց. Պատմութիւն Միացեալ Նահանգաց Ամերիկայի գիշտէն վերջը. սակայն այս հոչակաւոր անձը՝ ոչ միայն պատմութեան՝ այլ և իւր տէրութեան ալ ծառայեց. 45ին Միացեալ Նահանգաց Երփային նախարար ընտրուելով՝ Ուոլինկլընի Դիտարանը և Աննապոլիոյ նաւային զբաւրոցը հաստատեց. 46—49 յԱնգլիա գնաց զեսպանութեան պաշտօնով. 56ին Երեւակոտի անդամ ընտրուելով՝ 67ին զեսպան գնաց 'ի Պետլին, և 71ին ամէն ջանք ըրաւ թէ՛ Գերմանիոյ և թէ՛ Գաղղիոյ՝ որպէս զի Միացեալ Նահանգաց միջամտութիւնն ընդունին։ 74ին քաշուեցաւ բոլորովին հասարակաց կեանքէ, և իւր պատմութեան նորոգ ապագրութեան վրայ զբաղեցաւ. Ժողովուրդը մինչև իւր մահը կը յարգէր զինքը և կը սիրէր։

Ժոսեֆ—Լուի Միսսոնիէ. — Նշանաւոր գաղղիացի պատկերահան, որուն վերջին պատկերը «Նարդէոն» 850,000 ֆրանքի ծախուեցաւ. մեռաւ 'ի Բարիզ Թունուար 31ին 78 տարուան։ Երեսեր էր 'ի Լիոն 1811ին, համեմատաւոր մը որդի էր. զինքն 'ի փառս առաջնորդող ճանապարհին առաջին քայլերը՝ շատ զրօտարին եղան. հայրը իրեն օրական 50 սանդիւմ կու տար. իսկ մնացեալն ինքը կը հոգար՝ պատկերազարդ թերթերու համար աշխատելով. յետոյ յանկարծակի փայլեցաւ, և Բարիզու Սրահին (Salon) մէջ պատկերները սկսան փրկուիլ, և անօրինակ գիներով ծախուիլ։ Խիստ գեղեցիկ նկարած է պատե-

բազմական անտարաններ, մանաւանդ Նաբոլէոն Առաջնոյն պատերազմները. մէկ խօսքով, ներկայ դարու ամենէն նշանաւոր պատկերահանն էր :

Լուդովիկոս Վինտհորստ (Windhorst). — Գերմանիոյ կաթողիկեայ հասարակութիւնը Մայիս 14ին կորսնցուց իւր առաջնորդն. Վինտհորստ 1812ին ծներ էր յՕզնապրիւք. 79 տարեկան մեռաւ և իր պաշտպանած սկզբունքներն՝ մինչև ցմահ քաջութեամբ պաշտպանեց : Երկաթեայ քարաուղարին յարուցած կրօնական ինչ ինչ խնդրոց մէջ՝ յաղթող հանդիսացաւ Վինտհորստ. 'ի Պեռլին մեծ ժողովրդականութիւն կը վայելէր և ամենուն սիրելի էր :

Մոյրքէ մարաշախտ. — Այս դարու առաջին ռազմագէտն մեռաւ Ապրիլ 25ին : Ո՞վ չի գիտեր այս մեծ զօրավարին ունեցած մասը, դար մը ընթացքի մէջ, Գերմանիոյ ամէն հասարակային գործոց մէջ, և մանաւորապէս 70ի պատերազմին՝ որ իւր գլուխ գործոցը կրնայ համարուիլ : Բրուսիական բանակին բարոյական արժէքը՝ այս մեծ մարդուն մտցուցած խոհուն և գործունեայ կազմաւորութեան արդիւնքն է. նշանաւոր են իր գրուածոց մէջ Արևելքէն գրած նամակները (1835—39) և Ռուսաստանէն գրածները (1856). իսկ իւր վերջին նոր հրատարակուած աշխատութիւնն է Պատմութիւն 1870—71 պատերազմին :

Յերտխմանդ Կրեկորովիչուս. — Այս նշանաւոր պատմաբանը մեռաւ 'ի Մոնսպոյ (Պաիերա) Մայիս 2ին, 70 տարեկան. ազգաւ գերմանացի էր, ծնեալ 'ի Նայտէնպուրկ 1821ին : Իտալիան շատ կը սիրէր և իրեն երկրորդ հայրենիք կ'անուանէր. որոյ վրայ այնպիսի գրուածներ հրատարակեց՝ յոս պատմական քննադատութիւնը գեղեցիկ կերպով միացեալ կը տեսնենք բանաստեղծութեան հետ : Իր գրուածներն են. Պատմութիւն Հռովմայ 'ի Միչին դարս. Ամբ Պանդիստաբեան յիտալիա. Լուիրեցիա Պորչիա, Պատմութիւն Արեւքի 'ի Միչին դարս, որ իւր վերջին աշխատութիւնն եղաւ :

Այս նշանաւորներէն վերջը կու գան կարգաւ այլ երկրորդական բայց դարձեալ մեծ անձնաւորութիւնք. Փրանկիսկոս Մարսեմեհի (Երն. 'ի Նէապոլիս 1819 թ 6 Յունուարի 72 տարեկան), նշանաւոր խոտալացի միպատան :

Լուիսի Գափրանիքա (Capranica, Ծն. 'ի Հոգիմ 1824 + 7 Յունուար) հռչակաւոր ողբերգակ, քերթող, և վիպասան:

Ֆերտինանտ Աքթոն (Acton, Ծն. 'ի Նէպոլիս 1830, + 6 Փետրուար) Ծովակալ, նախարար և նաւային ճարտարապետ իտալացի:

Ակոսքինո Մալլիանի (Magliani, Ծն. 'ի. Լաուրինո 1825, + 21 Փետրուար): Մեծանուն իտալացի ելեմնագետ, նախարար ելումնոց և ճարտասան:

Յովհաննէս Մորելլի (Morelli, Ծն. 'ի Վերոնա 1864 + 1 Մարտ). ճարտար քաղաքագետ, արուեստագետ և քննադատ իտալացի:

Քամիլո Տէ Մէիս (De Meis, Ծն. 'ի Քիէթի 1817, + 7 Մարտ). նշանաւոր բժիշկ և իմաստասէր իտալացի:

Ստեփանոս Ելալինի (Iacini, Ծն. 'ի Գաղալպոսպանո 1827, + 25 Մարտ) տնտեսագետ, մատենագիր, և քաղաքագետ իտալացի:

Իգնատիոս Ֆլորիո (Florio, Ծն. 'ի Բալէրմո 1839, + 17 Մայիս). հարուստ վաճառական և սեղանաւոր, զինաւոր հիմնադիր Իտալական նաւային ընդհանուր ընկերութեան:

Կարդինալ Ալիմոնտա (Alimonda, Ծն. 'ի Ճենովա 1818, + 30 Մայիսի). նշանաւոր բեմասաց:

Ֆրանչո Ֆալլիո (Faccio, + 'ի Մոնցա Յուլիս 6ին). երգահան և Միլանու Սկալա Թատրոնին երաժշտապետ, աշխարհահռչակ, իտալացի:

Ժիւլ Կրէվի (Grévy Ծն. 'ի Ժիւրա 1807 + 9 Սեպտեմբեր). զիւանագետ և նախագահ Գաղիոյ Հասարակապետութեան:

Մեռան դարձեալ անցեալ տարւոյ ընթացքին մէջ, Արման Լեվի, Վէպէր պատմաբան, և Նարդէոն Իշխանը:

